

Výroční zpráva za rok 2020

„Demokracie, to je hovor mezi rovnými, přemýšlení svobodných občanů před celou veřejností.“

Hovory s TGM

SLOVO ÚVODEM

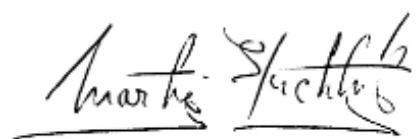
Vážené dámy, vážení pánové,

dynamicky se proměňující společenskou, zdravotní, ekonomickou i psychickou situaci během celého roku 2020 STEM analyticky sledoval velmi intenzivně. Problémy spojené s pandemií ukázaly, že sociologie dokáže zachytit a interpretovat s odstupem mnohem podstatnější jevy ve společnosti, než jsou aktuální emoce, které se během roku 2020 měnily někdy doslova ze dne na den. Snažili jsme se naše poznatky předávat srozumitelnou formou veřejnosti tak, abychom nabídli možnost hlubšího, na datech založeného porozumění situaci a někdy i navrhli v dílčích oblastech možnosti jejího řešení nebo odblokování.

Interně STEM věnoval velké úsilí přizpůsobení metodologie výzkumů aktuální pandemické situaci. Na velkou část roku jsme museli opustit osobní dotazování a hledali jsme cesty, jak tento výpadek kvalitativně uspokojivě nahradit. Obdobná situace byla u kvalitativních metod. Samotné technické změny nás často vedly k diskusím o smyslu a základních principech zkoumání společnosti, které pomáhaly vyjasnit a upřesňovat i poslání STEM.

Přes těžkosti a nejistotu, se kterou se ostatně potýkala celá společnost, nevnímám rok 2020 z pohledu STEM jako období, které je třeba prostě jen překlenout. Tak by tomu nemohlo být bez těch, kteří našim projektům věří natolik, že se je rozhodli osobně finančně podpořit: Jana Hartla, Libora Winklera, Martina Hájka, Jana Barty, Karla Janečka, nadace Blízkosobě a společnosti VAFO s.r.o.

Závěrem mi dovoluje ještě jedno osobní poděkování. To patří Petrovi Václavíkovi, který se STEM spojil značnou část své životní dráhy. V průběhu roku 2020 se rozhodl vyměnit práci u počítače za práci stavitele, zahradníka, uzenáře, cvičitele psů, dřevorubce a mnoho dalších profesí a postupně odejít do důchodu. Není pochyb, že bez něj by STEM nejen nebyl, kde je dnes, ale nejspíš by nebyl vůbec. Jsem proto nesmírně rád, že Petr zůstává i nadále členem správní rady STEM.

Martin Buchtík,

ředitel STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.

Vážené dámy, vážení pánové,

STEM již více než třicet let působí na poli nezávislého sociologického výzkumu a snaží se přizpůsobit svoji činnost současným potřebám. Neziskovým nevládním ústavem je STEM od roku 2015. Martin Buchtík je ředitelem ústavu STEM tři roky, úspěšně ústav a jeho mladý výzkumný tým vede a aktivně vstupuje do veřejné debaty o klíčových otázkách rozvoje naší země a jejím směřování do budoucna. Výzkumný tým s elánem navazuje na dlouhodobé sledování trendů vývoje naší společnosti a soustředí se na klíčová témata STEM – na naše evropanství a na souhrnně pojímanou kvalitu našeho života. V obou těchto tématech jsme za rok 2020 přinesli důležité poznatky, hledáme účinné formy jejich komunikace a snažíme se v těchto tématech prohloubit veřejnou debatu.

Rok 2020 s epidemií Covid-19 byl v mnoha ohledech krizový. Jsem rád, že jsme byli schopni přispět k lepší informovanosti lidí a k lepšímu porozumění dění v naší společnosti. Ve snaze kultivovat náš veřejný život a bránit jednostranným pohledům a výkladům společenského dění budeme pokračovat i do budoucna.

Existenci neziskového ústavu STEM vnímáme především jako veřejnou službu.

Jan Hartl, zakladatel STEM

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

- Jméno:** STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.
- Datum založení:** Dne 26. října 2015, navazuje na historii STEM od roku 1990.
- Právní forma:** Zapsaný ústav založený za účelem podpory vzdělání a výzkumné činnosti v oblasti společenských věd, zapsán u Městského soudu v Praze pod spisovou značkou U 301, IČ: 04512863 Registrován k dani z přidané hodnoty pod číslem CZ04512863, a to od 31. 8. 2016
- Zakladatel:** Jan Hartl, výše vkladu 1 milion Kč.
- Hlavní činnost:** Provoz výzkumného a školícího pracoviště pro sociologický výzkum a podpora výzkumné a analytické činnosti – průběžného sledování společenských trendů, včetně správy archivu a informační databáze.
- Vedlejší činnost:** Vydavatelské činnosti, poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků, výzkum a vývoj v oblasti společenských věd, reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení.
- Poslání:** Cílem ústavu STEM je přispět, aby naše společnost byla otevřena dialogu a názorové pluralitě. Chce vytvořit zázemí, v němž se nejen analytikové, experti a novináři, ale i široká veřejnost budou moci seznamovat se systematickými poznatky o názorech a postojích různých skupin našich obyvatel a interpretovat je v náležitých vývojových souvislostech. STEM chce posilovat veřejnou debatu o strategických otázkách společnosti. Nově usiluje i o mezinárodní spolupráci a mezinárodní srovnání.
- Orgány ústavu:** Správní rada ve složení Jan Hartl, předseda, Jindřich Šídlo, Petr Václavík, členové.
- Revizor účtů:** Jana Zahajská

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Pro Ústav empirických výzkumů STEM byl rok 2020 podobně jako pro většinu z nás výrazně ovlivňován pandemií COVID-19 a všemi důsledky, které s sebou nesla. STEM od března 2020, ať už jako instituce nebo prostřednictvím svých analytiků a analytiček, vstupoval do veřejné debaty s řadou analýz, které upozorňovaly na dílčí aspekty s pandemií spojené. Od počátku bylo totiž zřejmé, že situaci nelze nazírat pouze přes otázky zdravotní, ale je třeba brát v úvahu hlediska ekonomická, psychologická a sociální. Snahou vždy bylo, aby komentáře a doporučení byly podloženy daty, uměřené a konstruktivní.

Zúročili jsme tak dlouhodobou snahu o to podporovat věcnou diskusi, vyhýbat se momentálním náladám a dokázali jsme tak pojmenovávat strukturální příčiny problémů, které pandemie tak jasně celé společnosti nasvítla.

Výzkumy, kterých jsme realizovali bezmála čtyřicet, byly samozřejmě s bezprecedentní situací často spojené. Je však třeba zdůraznit, že dlouhodobý zájem STEM v oblastech, jako jsou Češi v Evropě, podpora občanské společnosti, štěstí a kvalita života a výzkum dlouhodobých postojů, byl stále ve středu analytické pozornosti.

Organizačně STEM prošel řadou změn. Potýkal se s omezenými možnostmi v oblasti osobního sběru dat a změnou pracovního prostředí, v němž bylo často obtížné udržet pevnou hranici mezi osobním a pracovním životem. Ostatně, často jsme si viděli až do kuchyně.

Emotivní doba nás utvrdila v tom, že je nezbytné vycházet z pečlivé analýzy a řádné interpretace dat a faktů. Podlehnout snaze přinést překvapivá a rychlá zjištění bylo víc než kdy jindy lákavé a děkujeme všem, kteří nás podpořili ve snaze se tomuto úskalí vyhnout. I díky tomu byla řada výzkumných a komunikačních doporučení hojně využívána v praxi a v rozhodovacích procesech řady institucí.

Češi v Evropě

STEM v roce 2020 pokračoval ve svém programu Češi v Evropě. Jeho cílem je podporovat věcnou debatu veřejnosti o našem směřování ve světě a omezovat demagogii a populismus v těchto otázkách.

Základem programu je rozsáhlý a dlouhodobý výzkum veřejného mínění o významných tématech evropské politiky, s jehož výstupy pracují jak nevládní organizace, politické think-tanky, tak i klíčové instituce, jako jsou Úřad vlády, Stálé zastoupení ČR při EU, Evropská komise, Kancelář evropského parlamentu a další.

Dále zodpovídáme za koordinaci konsorcia České zájmy v EU. Tato skupina organizací se věnuje analýzám české politiky v Evropské unii a osvětové činnosti. Ve spolupráci s řadou odborníků na bezpečnost (např. prof. Miroslav Mareš, Tomáš Pojar), ekonomiku a byznys (např. Danuše Nerudová, David Navrátil, Helena Horská, Jiří Hlavenka), klimatickou politiku (např. Radim Tolasz, Kateřina Davidová, Pavel Havel) a pandemii (prof. Libor Grubhoffer) jsme v rámci konsorcia připravili řadu podkladů pro novináře, datových analýz, infografik a komentářů. Výstupy využila přední česká média (ČT, ČTK, Seznam Zprávy, HN, DeníkN, Právo), politici vládní i opoziční a také média bulvární, protože našim cílem je zapojit do diskuse opravdu širokou veřejnost. Nejzajímavější výstupy zahrnovaly srovnávací analýzy přístupů k vakcinaci v EU, rozhovory s českými účastníky misí Frontex, ekonomické analýzy evropského programu obnovy i analýzu přínosů Zelené dohody pro ČR.

Program Češi v Evropě podporují české nadace a individuální dárci, například nadace Blížksobě, Jaroslav a Silke Horákovi, Martin Hájek, Libor Winkler, Jan Barta a další.

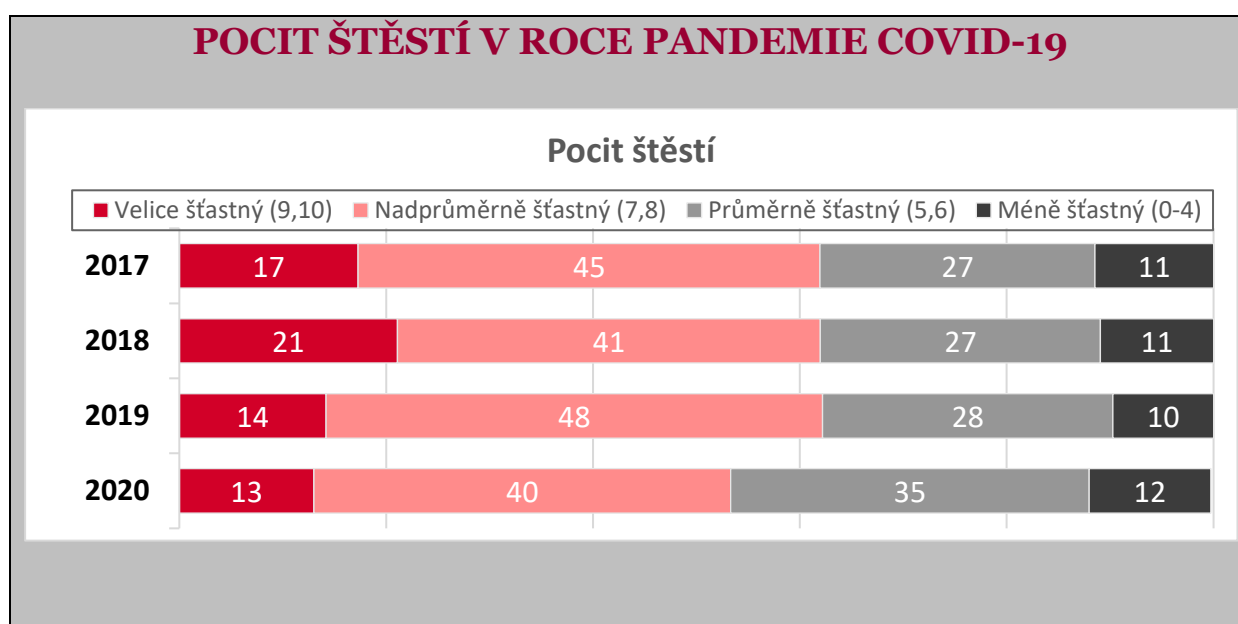
Program vede Nikola Hořejš, jeho hlavní analytičkou je Iva Fialová.

Kvalita života a štěstí

V roce 2020 STEM dále pokračoval ve výzkumech v oblasti kvality života a pocitu štěstí. Projekt byl koncipován jako systematický dlouhodobý výzkumný program směřující k vyvolání poučené diskuse o směřování a prioritách našeho společenského vývoje. Dosud jsme v letech 2017 až 2020 provedli čtyři rozsáhlé výzkumy a jednu metodologickou sondu. Výzkum v prosinci 2020 byl za podpory Nadačního fondu Šťastné Česko zaměřen na pocity štěstí a životní spokojenosti v kontextu probíhající pandemie COVID-19.

Z výsledků výzkumu a jeho srovnání s předchozími průzkumy vyplývá, že posuny v pocitu štěstí jsou sice dílčí, ale systematické (za šťastné se v roce 2020 označilo 53 % obyvatel ČR, v roce 2019 to bylo 62 %). Každé procento ovšem představuje poměrně velké množství lidí (téměř 90 tisíc dospělých). Posuny v jednotlivých oblastech odpovídají zhruba šestině (17 %) Čechů a Češek, kteří říkají, že jejich život epidemie ovlivnila zásadním způsobem. Projevy tohoto vlivu mohou být různé: někdo je ve větším stresu, jiný má obavy z ekonomické budoucnosti, další se ocitl ve větší sociální izolaci. Navíc obavy těch, kteří jimi trpěli již dříve, se s pandemií ještě prohloubily.

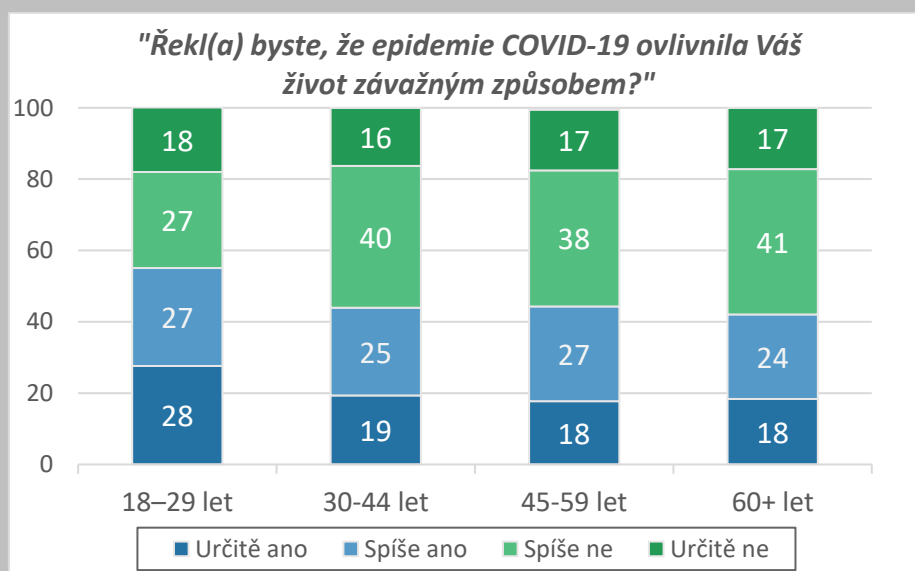
Je důležité, že si lidé v souvislosti s koronavirovými opatřeními uvědomili důležitost svobody a lidských práv, narostly také obavy o kvalitu demokracie. A výzkum ukázal, že i když z ekonomického vývoje měli lidé obavy, do budoucna hleděli v prosinci 2020 (stále) s optimismem.

Epidemie COVID-19 českou společnost na první pohled nezasáhla příliš tvrdě. I když cítíme její dopady, dokážeme se na ně docela dobře adaptovat, a proto ve společnosti (zatím) převažuje pocit, že to „není tak zlé“. Toto však platí za předpokladu, že kvůli epidemii:

1. nemáme my či někdo z blízkého okolí závažné zdravotné problémy/nezemřel;
2. nepřišli jsme o práci;
3. neocitli jsme se v sociální izolaci (např. lidé se základním vzděláním a/nebo část starší populace);
4. nemuseli jsme zásadním způsobem změnit svůj život (např. mladí lidé).

Pokud patříme k těm, kteří prožívají jednu z uvedených situací, epidemie pro nás znamenala zásadní zásah do života.

V roce 2020 STEM pokračoval v řešení projektu Technologické agentury ČR Éta „Kvalita života v obcích: datové a metodické zdroje“ (TL02000499). STEM je hlavním řešitelem tříletého grantu, spoluřešitelem je Datlab s.r.o. Cílem projektu je poskytnout komplexní a empiricky podložené podklady a metodické postupy pro prvotní identifikaci problému lokality, rozlišení rozdílných potřeb obcí, jejich komparace (např. pro rozhodování na krajské úrovni) a zavedení nezbytných opatření.

Realizace projektu v roce 2020 byla zahájena podle plánů v projektové žádosti, v průběhu roku však byly některé kroky zásadně ovlivněny rozšířením pandemie

COVID-19. Přímé dopady v podobě restrikcí s cílem zabránit šíření pandemie spolu se silnou nejistotou situace a budoucího vývoje měly vliv i na plánování a přípravu dalšího postupu prací. Omezení volného pohybu osob a setkávání tedy zkomplikovala přípravu plánovaných případových studií ve vybraných obcích, které počítaly s realizací kvalitativních metod, pro něž je osobní kontakt s respondenty klíčový. Přesto se na podzim roku 2020 podařilo zahájit realizaci případové studie regionu Broumovsko. Dále byla dojednána spolupráce pro další případové studie se samosprávou měst Štětí a Žďár nad Sázavou.

Celý rok 2020 byl dále věnován konstrukci indikátorů kvality života v obcích a jejich kompozice v rámci jednotlivých dimenzí na základě získaných datových zdrojů. Data shromážděná v předchozím roce byla zpracována a na jejich základě byly navrženy hlavní ukazatele. V rámci jednotlivých dimenzí bylo shromážděno množství indikátorů, které byly následně vyhodnoceny a podrobeny případné další selekci. Dále jsme je upravili pro výpočet složeného indikátoru popisujícího danou dimenzi. Takto jsme zpracovali všech jedenáct navržených dimenzí.

Zpracování dat a jejich selekce zároveň vedly k nutnosti dalšího rozšíření datových zdrojů, takže do existující databáze byla doplněna nová data. Využili jsme dalších nástrojů včetně výpočetně intenzivních metod (např. výpočty doby dojezdů na základě mapových podkladů), k těžení dat z on-line zdrojů. Navrhované ukazatele byly hodnoceny nejen z metodologického hlediska, ale v problematických případech byly rovněž konzultovány s odborníky, kteří se dlouhodobě do hloubky věnují dané problematice (veřejné zdraví, ochrana přírody).

Výzkumy v neziskové sféře

Výzkumy pro neziskovou sféru jsou pro činnost STEM vnitřně velmi důležité, realizujeme je nepřetržitě od počátku devadesátých let. V roce 2020 jsme uskutečnili mimořádně zajímavý projekt o šířitelích dezinformací pro Nadaci Friedricha Naumanna pro svobodu (viz box). Dále jsme realizovali výzkum pro Charitu ČR na téma povědomí české veřejnosti o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci, výzkum pro National Democratic Institute o postojích mladých lidí k politice a politické participaci, o jejich sociálních a politických hodnotách a identitě. Ve spolupráci a za podpory Friedrich-Ebert-Stiftung jsme připravili a koncem roku zahájili realizaci kvalitativního výzkumu k polarizaci české společnosti.

STUDIE ŠÍŘITELÉ DEZINFORMACÍ

Produkce a cirkulace dezinformací má často velmi reálné společenskopolitické dopady. Ačkoliv existují studie o samotném dezinformačním obsahu a o zdrojích, které takový obsah publikují, samotné šíření mezi běžnými občany není příliš zmapováno. STEM se tedy ve výzkumu s podporou Nadace Friedricha Naumanna pro svobodu (Friedrich Naumann Foundation for Freedom) zaměřil právě na šířitele dezinformací. Na tyto šířitele se nevztahuje řada v médiích sdílených stereotypů – svoji ekonomickou situaci nepovažují většinou za špatnou, nemají vždy vyhraněné a jasné politické názory a nejsou to dominantně jen starší lidé. Mnozí z nich se běžně snaží ověřovat informace a také neplatí, že mají vždy nízkou zpravodajskou gramotnost. Šířitele charakterizuje to, že hledají alternativu k tomu, co považují za dominantní světonázor médií, jenž se pro ně manifestuje především skrze témata migrace, menšin a mezinárodního soupeření velmocí. Platí pro ně vysoká nedůvěra k médiím a oficiálním zprávám, ale zároveň nemají jiné mediální zdroje, kterým by silně důvěřovali a podle kterých by se orientovali.

Šířitele lze rozdělit na dvě skupiny dle motivace a času, který činnosti věnují. První skupina, tzv. Spontánní šířitelé, příliš informace nezkoumají a sdílí víceméně vše šokující nebo zábavné, co se k nim dostane, za tím účelem, aby udržovali sociální kontakty. Nezajímají se o factchecking, neznají dezinformační média a připomínání hrozeb dezinformací pro ně může být často jen potvrzením, že všichni lžou a pravdy se nelze dobrat. Druhá skupina, tzv. Expertní šířitelé, mají poměrně vysokou zpravodajskou gramotnost, ale také velký sklon ke konspiracím. Na expertní šířitele proto mnoho „oficiálních aktivit“ nebude efektivních. Naopak pro ně může být zajímavé a může oslabit jejich negativní šířitelskou činnost kritické psaní o médiích, lákadlo zviditelnění nebo paradoxně i nezávislý factchecking.

Výzkum dlouhodobých trendů společenského vývoje

STEM dlouhodobě sleduje postoje Čechů k různým oblastem veřejného života, politiky a životního stylu. Unikátní kontinuální výzkum TRENDY zahájil STEM v květnu 1993 a systematicky v něm pokračuje dodnes. Rok 2020 byl s ohledem na protiepidemická opatření v tomto ohledu velmi náročný a podařilo se zrealizovat jen část z původně plánovaných šetření TRENDY.

V roce 2020 jsme realizovali tematické projekty v poměrně širokém rozsahu. V oblasti ekonomické situace domácností jsme pokračovali ve víceletém projektu s KPMG Česká republika, který byl jedním z důležitých podkladů pro sledování vývoje situace v domácnostech. Časové řady týkající se Evropské unie se staly součástí spolupráce na našem evropském projektu s několika organizacemi. Otázky z oblasti vztahu k zahraničí jsme rozvinuli díky projektům pro ambasády Švýcarska, Velké Británie nebo Spojených států.

Volební a předvolební výzkumy

STEM i v roce 2020 publikoval stranické preference a volební modely v rámci výzkumné řady TRENDY. Frekvence výzkumů byla ovšem rovněž ovlivněna pandemií COVID-19, kdy z důvodů omezení šíření viru byly vládními opatřeními omezeny osobní kontakty, což neumožňovalo realizovat dotazování v osobních rozhovorech.

V říjnu 2020 se konaly krajské a senátní volby, k čemuž jsme vydali tiskovou zprávu o důležitosti jednotlivých voleb z pohledu veřejnosti a v médiích komentovali situaci před volbami i po volbách.

Vedle výzkumů volebních preferencí, které STEM realizuje na vlastní náklady, jsme realizovali sběr dat pro Institut H21, který ověřuje možnosti hlasování udělením druhého, třetího a mínusového hlasu (D21 – Janečkova metoda). Pro IH21 jsme také uskutečnili výzkum k důvodům nízké volební účasti v senátních volbách a možným řešením (např. korespondenční volby, online volby, hlasování s předstihem).

Doplňkové výzkumy – vedlejší činnost

V rámci své doplňkové činnosti STEM provedl několik výzkumů. V oblasti institucí státní správy jsme realizovali výzkum pro Ministerstvo zdravotnictví k postojům veřejnosti k očkování proti Covid-19, dále výzkum pro Ministerstvo zahraničních věcí na téma postojů české veřejnosti k Rusku a české zahraniční politice a výzkum pro Senát ČR o názorech českých občanů na tuto parlamentní instituci. Dále jsme uskutečnili dílčí výzkumy pro velvyslanectví Švýcarska a Velké Británie a sekundární analýzu dat pro velvyslanectví Spojených států. Realizovali jsme výzkum pro Univerzitu J. E. Purkyně o hospodaření českých domácností s dešťovou vodou, sondu o procesu digitalizace na úrovni ministerstev a státních úřadů pro Vysokou školu Škoda Auto a výzkum zdravotní gramotnosti pro Českou lékařskou společnost J. E. Purkyně. Během celého roku jsme postupně v sérii výzkumů TRENDY shromáždili data pro Českou biskupskou konferenci o postojích občanů ČR k víře a církvi.

Ve své vedlejší činnosti dává STEM přednost výzkumům veřejných služeb, fungování sítí a regionální problematice. Ve většině případů nechává stranou zájmu běžné marketingové studie zboží, služeb a obchodu.

Osvětová činnost v číslech

Představitelé STEM se v roce 2020 zúčastňovali odborných seminářů, konferencí a veřejných debat (např. Knihovna Václava Havla – Přežije Evropská unie pandemií?; Europeum: Názory české společnosti na Green Deal; Café Evropa online: EU jako značka; Europeum Dialog: Názory Čechů na evropskou reakci na COVID-19; Online fórum zaměstnanosti 2020 – Zaměstnanec 4.0). Byli jsme součástí několika odborných poradních skupin (např. KoroNERV-20).

Naprostá většina poznatků, které STEM získává, je určena veřejnosti jako bezplatná služba. STEM má zájem, aby jeho data a interpretace byly známy co nejširšímu okruhu lidí a pomáhaly porozumět dění v naší společnosti. Z výzkumů v sérii TRENDY publikuje tiskové zprávy a rozesílá je všem médiím. Tyto zprávy zároveň umisťuje na své webové stránky www.stem.cz. Tyto stránky nejsou pouhou reklamní nástěnkou, ale představují aktivní databázi, ve které lze aktivně vyhledávat výsledky výzkumů za posledních více než dvacet let. V roce 2020 jsme na webu umístili 28 tiskových zpráv a článků.

V médiích se také relativně často v roce 2020 objevovaly rozhovory s představiteli STEM (např. rozhovory nebo komentáře pro Deník N, Seznam Zprávy, Aktuálně, Hospodářské noviny, Právo, Euraktiv.cz, rozhovory pro televizní a rozhlasové stanice ČT24, ČRo Radiožurnál, ČRo Plus, DVTV, FTV Prima, rozhovor pro týdeníky Hrot a Téma).

Vybrané příspěvky do veřejné diskuse o naší společnosti a především (ale nejen) o dopadech koronavirové krize je možné nalézt na následujících odkazech:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cesi-nevedi-ze-se-brex-it-deje-o-evropskou-unii-se-nezajimaji-tvr-di-sociolog-87712?seq-no=1&dop-ab-variant=&source=clanky-home>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-prihlasky-do-volby-prezidenta-je-nejvyssi-cas-a-muze-vyhrat-andrej-babis-85484>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komentar-rouscky-nas-nespasi-musime-hlavne-prekonat-sami-sebe-94273>

<https://prima.iprima.cz/zpravodajstvi/statistice-lidi-zasahne-vladni-omezeni-kvuli-koronaviru-s-financnimi-problemy-pomaha-dluhova-helplinka-cloveka-v-tisni>

<https://plus.rozhlas.cz/koronavirovou-krizi-je-u-nas-bezprostredne-ohrozeno-300-tisic-lidi-ti-co-prijdou-8169839>

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/korona-rozdeleni-svobodou-spolecnost-tridy-ekonomika-propast_2003261001_jab

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dopady-koronakrize-v-budoucnu-budou-dalsi-duvody-pro-uzavreni-hranic-101960>

<https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/babis-pocatek-krize-zvladl-rozhodujici-ale-bude-reseni-nasle/r~c1538a688b1211eaa25cac1f6b220ee8/>

<https://denikn.cz/360117/ztrata-prijmu-a-pocit-ohrozeni-se-rozlily-do-cele-spolecnosti-ukazuji-exkluzivni-data-ke-krizi-v-cesku/?cst=fob80doc5f8c18d658c9e0aebe48fd327ad6304a>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komentar-dohodari-v-nouzi-si-musi-vystacit-s-mopkou-to-se-nepovedlo-107892>

<https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Velke-uctovani-sociologa-Hartla-s-polistopadovou-erou-Mnoha-lidem-politika-nedava-smysl-Chybi-moralka-a-slusnost-644901>

<https://www.tydenikhrot.cz/clanek/chybi-nam-velky-spolecny-pribeh>

<https://plus.rozhlas.cz/sociolog-buchtik-volici-chteji-zabavu-aby-ti-jejich-kone-neco-delali-ale-taky-8280801>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komentar-utocit-na-samozivitele-neni-cool-119358>

<https://archiv.ihned.cz/c1-66825130-reditel-stem-buchtik-volby-referendem-o-vlade-nebyly-prekvapenim-je-propad-komunistu-a-zisk-spd>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sociolog-skeptiky-presvedci-spis-kolaps-nemocnice-nez-prymula-124603>

<https://domaci.ihned.cz/c1-66834620-lide-budou-vic-skripat-zuby-neznamena-to-ale-ze-ted-opatreni-prestanou-dodrzovat-mysli-si-sociolog>

<https://denikn.cz/515390/vyzkumnik-je-potreba-nastavit-ze-nechat-se-ockovat-je-normalni-lide-s-rouskami-take-zpocatku-vypadali-jako-blazni/>

Hospodaření ústavu

Když jsme STEM v roce 1990 zakládali, vycházeli jsme z přesvědčení, že solidní informace o stavu a vývoji naší společnosti budou hodnotou, která si po rozpadu totalitního režimu a budování demokratické otevřené společnosti najde své uplatnění. Nicméně ve společnosti poptávka po solidních analýzách dopadů politického, ekonomického i kulturního dění v čase oslabuje. Posiluje tendence ke stále větší povrchnosti výzkumů a posilování zábavních prvků dílčích poznatků. Výzkum veřejného mínění je oficiálně zařazen mezi běžné komerční činnosti, nepoživá daňových úlev. V praxi veřejných zakázek je sociologický výzkum pokládán za rutinní službu, jako třeba výkopové práce či jiné stavební činnosti, u nichž se nepředpokládá originální tvůrčí vklad a specifické know-how.

Přes všechny tyto okolnosti neziskový ústav STEM nehodlá rezignovat na veřejně prospěšný sociologický výzkum základních otázek našeho společenského vývoje. STEM za více než 30 let od svého založení investoval do systematické databáze o názorech a postojích české populace desítky milionů korun. Nikdy neobdržel žádné dotace z veřejných prostředků a náklady vlastního dlouhodobého systematického výzkumu si platil ze svých zdrojů. Nebylo tomu jinak v posledních třech letech, kdy fungoval jako neziskový ústav. V roce 2015 začal STEM s vkladem 1 milion Kč. Roku 2016, kdy teprve rozvíjel svoji neziskovou činnost, skončil při obratu 3,7 mil. Kč se ztrátou 1717 tisíc Kč. Volební rok 2017 přinesl tržby téměř 8 milionů Kč. I tak byla výsledkem ztráta, činila 237 tisíc Kč. Ztrátu vykázal STEM i za rok 2018, tentokrát ve výši 217 tisíc Kč při výnosech 6,4 mil. Kč. V roce 2019 výnosy činily 6,2 mil. Kč a hospodaření poprvé skončilo ziskem ve výši 97 tisíc Kč.

V náročném roce 2020 STEM dosáhl výnosů 8,6 milionů Kč a skončil vyrovnaným hospodářským výsledkem, ztrátou ve výši 20 tisíc Kč.

Jako neziskový ústav neměří STEM úspěch jen účetním výsledkem. Daleko důležitější je míra naplnění základního poslání. Cílem ústavu STEM je přispět k otevřenosti naší společnosti, k posílení veřejného dialogu a názorové plurality ve strategických otázkách rozvoje naší společnosti. Pro STEM jsou klíčové tři okruhy: 1) Vztah k Evropské unii, 2) Kvalita života a 3) Dlouhodobé vývojové trendy. Výsledek roku 2020 v naplnění tří hlavních cílů hodnotíme jako dobrý. Rozsah hlavní činnosti ve vztahu k činnosti vedlejší se dělí zhruba půl na půl. Problémem nadále zůstává pokrytí nákladů na dlouhodobou výzkumnou sérii TRENDY.

Hospodaření ústavu STEM za rok 2020 je v předepsaném rozsahu ve stručnosti zachyceno v příložené výsledovce a rozvaze.

Příloha k přiznání k dani
z příjmů právnických osob

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY ve zjednodušeném rozsahu

Název účetní jednotky
STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.

ke dni 31.12.2020
(v celých tisících Kč)

Rok	Měsíc	IC
2020	1 2	0 4 5 1 2 8 6 3

Sídlo nebo bydliště účetní jednotky
Španělska 1073/10
12000 PRAHA 2

504/2002 Sb., pro neziskové organizace

Označení	Název položky	Číslo řádku	Činnost hlavní	Činnost hospodářská	Celkem
A.	NÁKLADY (ř.2 až 9)	001	5065	3527	8592
A.I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	2761	2325	5086
A.II.	Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	003	0	27	27
A.III.	Osobní náklady	004	2244	401	2645
A.V.	Ostatní náklady	006	60	774	834
	Náklady celkem (ř.2 až 9)	010	5065	3527	8592
B.	VÝNOSY (ř.12 až 16)	011	4045	4527	8572
B.II.	Přijaté příspěvky	013	3817	0	3817
B.III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	014	228	4527	4755
	Výnosy celkem (ř.12 až 16)	017	4045	4527	8572
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním (ř.17 - ř.10 + ř.9)	018	-1020	1000	-20
D.	Výsledek hospodaření po zdanění (ř.17 - ř.10)	019	-1020	1000	-20

Sestaveno dne: 28.06.2021		Podpisový záznam statutárního orgánu účetní jednotky nebo podpisový záznam fyzické osoby, která je účetní jednotkou	
Právní forma účetní jednotky Ústav	Předmět podnikání Činnosti ostatních organizací, n.	Poznámka	

1

119_002714218E8

ROZVAHA
ve zjednodušeném rozsahu

ke dni 31.12.2020
(V celých tisících Kč)

504/2002 Sb., pro neziskové organizace

Rok	Měsíc	IČ
2020	1 2	0 4 5 1 2 8 6 3

Sídlo nebo bydliště účetní jednotky

Španělská 1073/10
12000 PRAHA 2

Označení	AKTIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
B.	Krátkodobý majetek celkem (ř.7 až 10)	006	2058	3645
B.I.	Zásoby celkem	007	80	54
B.II.	Pohledávky celkem	008	345	948
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	009	757	1894
B.IV.	Jiná aktiva celkem	010	876	749
	AKTIVA CELKEM (ř.1+8)	011	2058	3645

Označení	PASIVA	Číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k poslednímu dni účetního období
A.	Vlastní zdroje celkem (ř.13+14)	012	-1073	-1093
A.I.	Jmění celkem	013	1000	1000
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	014	-2073	-2093
B.	Cizí zdroje celkem (ř.16 až 19)	015	3131	4738
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	018	2748	3155
B.IV.	Jiná pasiva celkem	019	383	1583
	PASIVA CELKEM (ř.12+15)	020	2058	3645